

III MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA

U avgustu je Ministarstvo kulture i informisanja na svojoj internet stranici objavilo Nacrte zakona o elektronskim medijima i zakona o javnim medijskim servisima, kako je iz samog Ministarstva saopšteno – „u cilju obaveštavanja javnosti o sadržini tih nacrta pre početka javne rasprave”. Međutim, zbog pritiska javnosti i pojedinih spornih rešenja, Nacrt zakona o javnim medijskim servisima povučen je sa sajta i formirana je nova radna grupa koja je dobila zadatak da do početka oktobra napiše novi Nacrt zakona, kako bi se posle toga sprovedla javna rasprava. Ovo je koincidiralo i sa personalnim promenama u resornom ministarstvu koje su posledica rekonstrukcije Vlade i dolaska novog ministra. Ono što se ispostavilo kao konačno jeste da je Vlada definitivno odlučila da, makar na dve godine, odustane od pretplate kao osnovnog načina finansiranja javnih servisa, a da se RTS i RTV finansiraju neposredno iz budžeta. Narodna skupština bi trebalo pre isteka te dve godine da odluči o pronalaženju novog, održivog rešenja za finansiranje javnih servisa.

Napominjemo da je 2007. godine, pre početka ekonomske krize, kroz pretplatu naplaćeno više od 57 miliona evra, dok je 2012. godine taj iznos pao na oko 38 miliona evra. Na osnovu podataka koji su objavljeni u prvih šest meseci ove godine, prosečna naplativost pretplate za javni servis pala je na 28 odsto, a u avgustu je taj procenat bio svega 16 odsto. Ovaj trend pokazuje da su građani, ohrabreni izjavama političara, posle najava sa skupštinske govornice, iz resornog ministarstva i potvrde od strane prvog potpredsednika Vlade Aleksandra Vučića da će „pretplata, kao što je obećano građanima, biti ukinuta”, i pre zvaničnog usvajanja zakona, u velikoj meri prestali da izmiruju svoju zakonsku obavezu, iako ona još uvek kao takva postoji u skladu sa Zakonom o radiodifuziji. Postavlja se pitanje kako će se ovaj, a zapravo još i veći iznos, jer je nesporno da je i 57 miliona, a o 38 miliona i da ne govorimo, apsolutno nedovoljno za ostvarivanje funkcije javnog servisa, nadomestiti, odnosno naći, u i inače praznom državnom budžetu. Ako se ima u vidu da bi pored neophodnog iznosa za redovno funkcionisanje i ostvarivanje misije i zadataka javnog servisa trebalo rešiti i nasledene probleme, među kojima su nagomilani dugovi (treba li ovde podsetiti da RTS godinama nije plaćao naknade za autorsko i srodna prava, ali ni mnoge druge obaveze), problem javnog servisa Vojvodine koji i dalje nema svoju zgradu, ali i činjenicu da bez obezbeđivanja sredstava za socijalni program ni RTS ni RTV neće uspeti da reše problem prevelikog broja zaposlenih, čini se da ni sa budžetskim finansiranjem javnim servisima ne predstoje mnogo bolji dani. Ostaje da se sačekaju rezultati javne rasprave, ali teško da u parlamentu postoji spremnost da se uvažavaju argumenti u prilog finansiranja iz pretplate. U kontekstu ovakve situacije gotovo nestvarno deluju odredbe najnovijeg Nacrta zakona o javnim servisima, koje predviđaju proceduru za pokretanje novih programskih usluga javnog servisa. Čini se da su Srbiji u ovom trenutku potrebna pravila koja bi se odnosila i na ukidanje nekih od postojećih usluga javnih servisa, koliko god to paradoksalno zvučalo.